

Egyházi-világi oktatás a közvélemény tükrében

A REPUBLIKON INTÉZET SZAKPOLITIKAI KUTATÁSA

A pártpreferenciát, politikusi népszerűséget vizsgáló kutatásainkon kívül a Republikon Intézet rendszeresen készít elemzéseket szakpolitikai ügyekben. Intézetünk korábban hasonló kutatást végzett az ügynökakták, a közoktatás helyzetének megítélése, az alapjövedelem valamint a családi otthonteremtési kedvezmény kapcsán.

ÖSSZEFOGLALÓ

- A megkérdezettek döntő többsége szerint minden településen szükség van világi oktatásra.
- Egyetértés mutatkozik abban is, hogy ugyanannyi fejpénz jusson az állami és az egyházi iskolákban tanulókra.
- A többség szerint a diákokkal és a szülőkkel való egyeztetés nélkül ne adhasson az állam egyházi kezelésbe oktatási intézményt.
- Az eredmények azt mutatják, hogy a vallásos válaszadók közül is sokan támogatják a világi oktatást.

A KUTATÁS HÁTTERE

A második Orbán-kormány fajsúlyos intézkedései közé tartozott a közoktatás központosítása. A szakmai vezetés, a munkáltatói jogok 2013-tól a Klebelsberg Intézményfenntartó Központhoz kerültek, míg az iskolák épületének fenntartása továbbra is az önkormányzatok felelőssége maradt. A forrásszegény önkormányzatok úgy próbáltak megszabadulni a fenntartói kötelezettségektől, hogy egyházi kézbe adták közoktatási intézményeiket. Elsősorban emiatt nőtt meg ugrásszerűen az egyházi közoktatási intézmények aránya. **Az egyházi iskolákban tanulók száma 2010 és 2016 között 81 százalékkal nőtt.** Míg 2010-ben 112 500 gyermek tanult egyházi intézményben, addig 2016-ban ez a szám meghaladja a 204 ezret.¹ Jelentősen, **69 százalékkal nőtt az egyházi köznevelési intézmények száma** is a 2010/11-es és a 2015/16-os tanév között (1. táblázat).

Az iskolák átadása miatt az a helyzet alakult ki, hogy **2017. augusztusi állás szerint 95 településen csak egyházi általános iskola választható, továbbá 39 olyan település van, ahol csak egyház, illetve vallási tevékenységet végző szervezet tart fenn gimnáziumot.**² A világi intézmények hiánya azért okozhat problémát, mert a köznevelési törvény (2011. évi CXCV.) értelmében a vallásilag elkötelezett intézmény a tanulók "felvételének előfeltételeként kikötheti valamely vallás, világnézet elfogadását, és ezt felvételi eljárás keretében vizsgálhatja". Mivel az egyházi közoktatási intézményeknek nincsen beiskolázási kötelezettségük, így akár elutasíthatják a településen lakó gyermekek felvételét is. További problémát jelenthet a nem vallásos oktatást

¹ kormány.hu: Jelentősen emelkedett az egyházi iskolákban tanulók száma, 2016. augusztus 26.

² Oktatási Hivatal Köznevelési Nyilvántartási Főosztálya: Működő köznevelési intézmények listája, 2017.08.14.

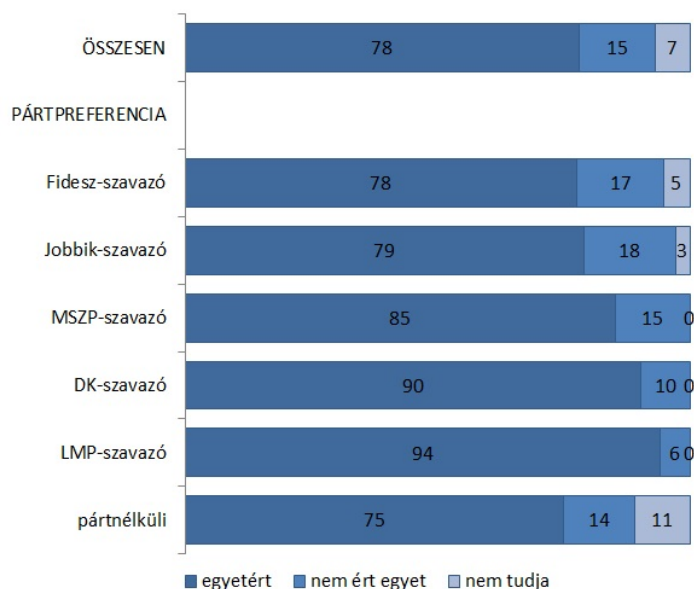
igénybe venni szándékozóknak, hogy az idézett törvény rendelkezése szerint az etika tantárgy kiváltható hittannal.

	2010/11	2015/16
Óvoda	141	253
Általános iskola	197	346
Szakiskola	26	50
Speciális szakiskola	6	5
Gimnázium	108	159
Szakközépiskola	34	91
Alapfokú művészeti oktatás	36	69
Kollégium, diákotthon	79	88
Összesen	627	1061

Egyházi köznevelési intézmények száma
(forrás: Köznevelési Statisztikai Évkönyv 2015/2016)

EREDMÉNYEK³

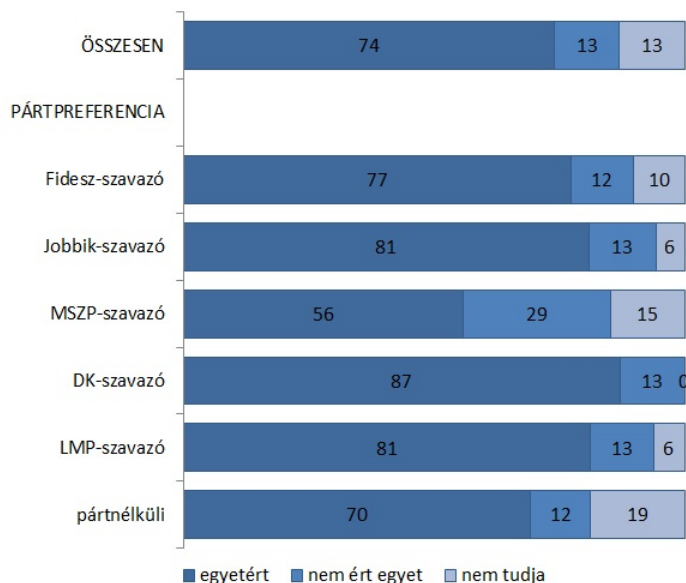
A Republikon Intézet kutatása szerint **a válaszadók döntő többsége nem ért egyet a fenti fejleményekkel**, ellenben támogatnák, hogy minden településen legyen elérhető világi oktatás (1. ábra). Ebben a tekintetben **nincsen különbség a teljes népesség és a Fidesz szavazók között sem**. A bizonytalanok körében alacsonyabb egyedül az egyetértők aránya, azonban ennek oka a választ adni nem tudók magasabb száma.

1. ábra: „Egyetért-e Ön azzal, hogy minden településen elérhető legyen világi, nem vallásos oktatási intézmény?” (százalékos megoszlás)

³ A kutatás lekérdezését a Závecz Research Institute végezte 2017 júliusában 1000 fős reprezentatív mintán telefonos megkeresés alapján.

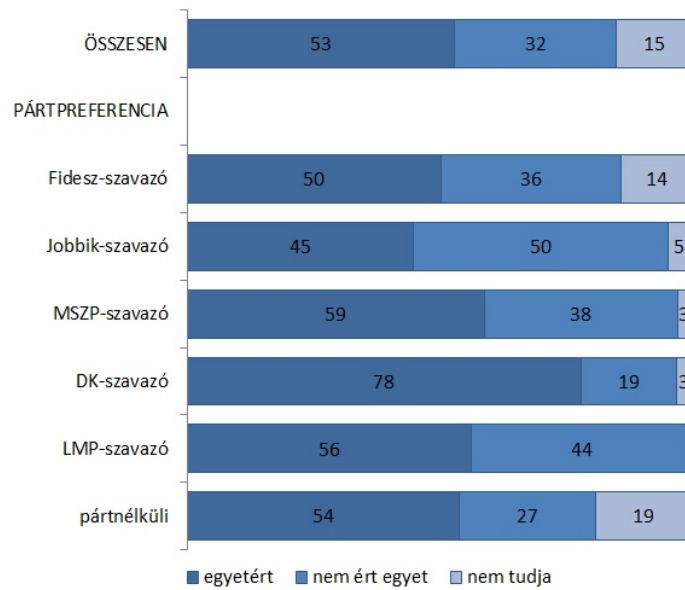
A közvélemény szemében azzal kapcsolatban is **széles egyetértés mutatkozik, hogy ugyanakkora fejpénz jusson az állami és az egyházi iskolában tanuló gyermekekre** (2. ábra). A kérdés relevanciáját az adja, hogy a 2017/18-as tanévben az egyházi iskolákban 2,7-szer több forrás egy tanulóra, mint a világi intézményekben.⁴ Feltűnő, hogy az MSZP szavazók esetében az átlagnál többen nem értenek egyet azzal, hogy egyenlő legyen az állami támogatás mértéke. Ennek oka feltehetően az, hogy **a szocialista szimpatizánsok egy része kevesebb támogatást adna a vallásos közoktatási intézményeknek.**

2. ábra: „Egyetért-e Ön azzal, hogy az állami és az egyházi oktatási intézményekben tanuló gyerekekre ugyanaz a fejpénz jusson?” (százalékos megoszlás)

A megkérdezettek többsége azzal is egyetért, hogy ne kerülhessenek állami iskolák egyházi kézbe a diákok és a szülők megkérdezése nélkül (3. ábra). A három közül **egyedül ebben a kérdésben, mégpedig a Jobbik szavazói esetében mutatkozik meg relatív többségi egyház-barát álláspont.** A közoktatási intézmények átvétele kapcsán a DK szimpatizánsok a legkevésbé megengedőek.

⁴ Daróczi Gábor: Hátrányban az állami iskolák, 168óra, 2017. június 26.

3. ábra: „Egyetért-e Ön azzal, hogy a diákok és a szülők beleegyezése nélkül ne adhasson az állam egyházi fenntartásba oktatási intézményeket?” (százalékos megoszlás)

A 2011-es népszámlálási adatok szerint Magyarország lakosságának 54,7 százaléka sorolja magát valamilyen felekezethez. Az adatok tükrében így megállapítható, hogy **a világi oktatáshoz való hozzáférés kérdésének megítélése nem az egyházi-világi társadalmi törésvonal mentén értelmeződik**, tehát nem befolyásolja, hogy a válaszadó hívő-e vagy sem.